

Ziemassvētku tradīciju un dziesmu apguve

1. Noskaidro, kāpēc un kā senie latvieši svinēja Ziemassvētkus!

Ziemassvētkos tiek svinēta gaismas uzvara pār tumsu. Senāk svētkus svinēja vairākas dienas – dziedāja dziesmas, minēja mīklas, gāja rotaļās un masku gājienos jeb ķekātās. Pēc svētkiem dienas pamazām kļūst garākas.

Ķekatas

2. Kopā ar visiem noskaties kekatnieku deju “Nerejati ciema suņi”!

(sk. video demonstrējumu “Nerejati ciema suņi”/ TDA Līgo gadalaiki. Ziema. <https://www.youtube.com/watch?v=o4BFhVh6CN0>)

Pastāsti, kāda noskaņa ir mūzikai, kuras pavadījumā kekatnieki dejo!

3. Iemāciet kopā ar visiem pēc dzirdes latviešu tautasdziesmu “Ziemassvētki sabraukuši”!

Ziemassvētki sabraukuši

Latviešu tautasdziesma

Latviešu tautasdziesma

2/4

Zie - mas - svēt - ki sa - brau - ku - ši, ka - la - dū, ka - la - dū!

5 E - jat, bē - ri, sa - ņe - ma - ti, ka - la - dū, ka - la - dū!

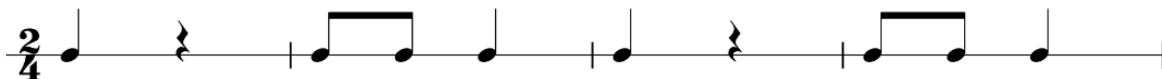
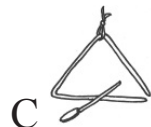
Rak - stī - tā - mi ka - ma - nā - mi, ka - la - dū, ka - la - dū!

Ba - sa - jā - mi kā - ji - ņā - mi, ka - la - dū, ka - la - dū!

Nāc, māsiņa, ciemotiesi
Ziemassvētku vakarāi.
Būs pupiņas, būs zirnīši,
Būs cūciņas šņukurītis.

Simtu cepu kukulīšu
Ziemassvētkus gaidīdamis.
Simtiem nāca danča bērnu
Ziemassvētku vakarāi.

Spēlē pavadījumu ar kādu no instrumentiem!

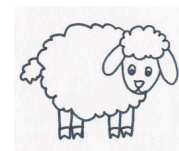

- Izvēlies atbilstošus mūzikas izteiksmes līdzekļus – tempu (ātri, lēni, vidēji), skaļumu (skaļi, klusi)!
- Pastāsti, kā izmainās dziesmas raksturs, ja to izpilda ātrā un lēnā tempā, skaļi un klusi!

4. Mācies kopā ar visiem rotaļas!

Ziemassvētkiem ir veltītas daudzas **rotaļas**, kurās vilks ķer kazu vai aitu. Galvenais spēles motīvs ir ķeršana un bēgšana. Vilks ir tumsas pavēlnieks, bet kaza un aita – gaismas simbols. Šajās rotaļās iet decembrī.

Iemācies kopā ar visiem pēc dzirdes latviešu tautas rotaļdziesmu “Aitiņas”!

Rotaļas apraksts

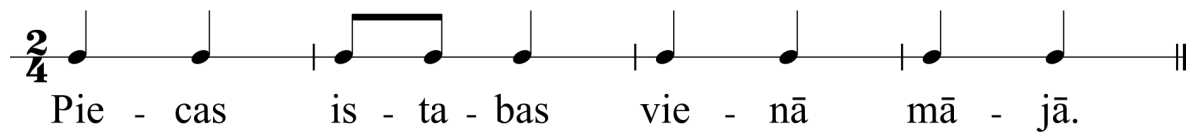
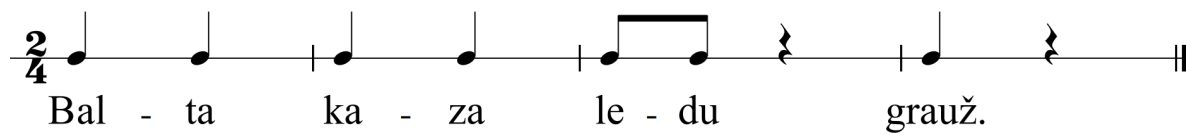
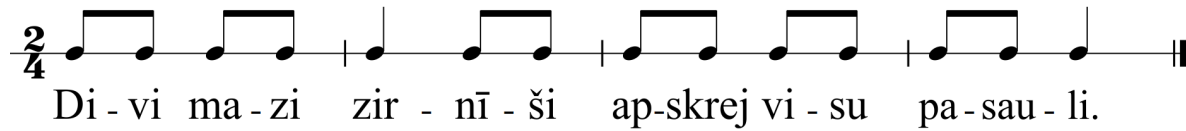
Vispirms rotaļnieki izvēlas vilku un vairākas aitiņas, pārējie rotaļnieki ir gani.

Visi cieši cits aiz cita, rokas priekšā stāvētājam uz pleciem uzlikuši, sastājas aplī.

Dziedot lēnām virzās uz priekšu. Dziedāšanai beidzoties, vilks mēģina tikt vidū pie aitām.

Kad viņam tas izdodas, vilks drīkst no vidus paņemt vienu aitu. Rotaļnieki aplī nedrīkst vilku atgaiņāt ar rokām un kājām un atlaist rokas no priekšā stāvētāja pleciem.

5. Ritmizē un skandē! Atmini mīklas!

Izdomā savu mīklu un uzdod to saviem klasesbiedriem vai mājiniekiem!

6. Iemācies kopā ar visiem dziesmu pēc dzirdes “Nāc tūlīt Ziemassvētkus sagaidīt” un spēlē pavadījumu ar toņu zvaniņiem un metalofonu!

Nāc tūlīt Ziemassvētkus sagaidīt

A.Ozola

Mairita Bičuka

Metalofons/
Toņu zvani

The musical score is written for a metalophone (Toņu zvani) and voice. It consists of two systems of staves. The first system has two staves, and the second system has two staves. The metalophone part is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The voice part is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The lyrics are in Latvian and are written below the voice staff.

System 1:

Metalofons/Toņu zvani: C F C Am Dm/A Am

1. Zie - mas - svēt - ki klu - su at - nāk, vi - sos lo - gos sve - ces dedz.
2. Zie - mas - svēt - ki klu - su at - nāk, vi - siem mī - les - tī - bu pauž.

System 2:

Metalofons/Toņu zvani: Dm G7

Lai mums bū - tu sil - tāk, mī - ļāk un lai a - cis gai - šāk redz.
Kat - rā sir - dī, kat - rā mā - jā sil - tu sve - ču gais - mu auž.

System 3:

Metalofons/Toņu zvani: F C G C

Balts un tīrs nāc tū - līt Zie - mas - svēt - kus sa - gai - dīt. Balts un

System 4:

Metalofons/Toņu zvani: F C G C G C

tīrs nāc tū - līt Zie - mas - svēt - kus sa - gai - dīt. Balts un svēt - kus sa - gai - dīt.

7. Iemācies skandēt un ritmiski pavadīt ķekatu gājienu!

Ķe-ka-tā, ģe-ka-tā, lek-sim kā-ļu dār-zi-ņā.

8. Iestudē kopā ar visiem muzikālu uzvedumu ar ķekatu gājienu!

Savā uzvedumā iekļaujiet **šādas darbības!**

Dziesmu
dziedāšana

Pavadījuma
veidošana

Ķekatnieku rotaļas
iestudēšana

Mīklu atlase un
skandēšana

Lai izveidotu muzikālu uzvedumu, katram ir jāveic kāds pienākums un jāievēro uzdevumu izpildes soļi. Sāk ar plānošanu. Dara to visi kopā, vai nelielās grupās.

Plānošana	Ieteikumi
Izdomājiet, kā sauks jūsu muzikālo uzvedumu, kāda būs uzveduma darbības gaita!	Varbūt “Ziemassvētku sagaidīšana”, “Jautrie ķekatnieki”? Padomā savu variantu un pastāsti to citiem!
Kopīgi nolemiet, kuras dziesmas dziedāsi, kādu pavadījumu veidosi un kādu rotaļu iestudēsi, kuras mīklas minēsi!	Padomā, kuras dziesmas, rotaļas tev patīk vislabāk! Kādas mīklas tu vēlētos uzdot saviem klasesbiedriem? Varbūt vēlies kaut ko nospēlēt?

Pēc tam seko sagatavošanās darbs, priekšnesumu demonstrēšana un novērtēšana.

Priekšnesuma sagatavošana	Ieteikumi
Atkārtojiet mācītās dziesmas, pavadījumus, rotaļas, izvēlieties mīklas, kuras uzdot klasesbiedriem!	Ja darbojaties nelielās grupās, tad izvēlieties komandas kapteini, kurš palīdzēs skolotājam uzraudzīt grupu darba norisi.
Priekšnesuma demonstrēšana	Ieteikumi
Demonstrējiet paveikto pēc kopīgi izstrādātā plāna – uzveduma darbības gaitas, izspēlējot ķekatnieku ainas!	Padomā, varbūt tu vari izveidot sev masku ķekatnieku gājienam? Noskaidro, kāda tā varētu būt!
Novērtēšana	Ieteikumi
Izvērtējiet muzikālo uzvedumu atbilstoši iecerei!	Padomājiet, kam jūs šo uzvedumu vēlaties demonstrēt – varbūt vecākiem, radiem un draugiem?

Kad muzikālais uzvedums ir izspēlēts, izvērtējiet savas grupas sniegumu!

Ko vērtēsim?	Vāji	Vidēji	Labi
Vai labi demonstrējām sev uzticēto priekšnesumu?			
Vai pratām cits citu uz klausīt un būt draudzīgi?			
Vai visi grupas biedri cītīgi līdzdarbojās?			
Vai es pats biju labi paveicis uzticēto pienākumu?			